

Părintele Cleopa Ilie (1912-1998)
Prieten al sfinților și duhovnic al credincioșilor
in memoriam

Ediția a II-a

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Ediție îngrijită de
Arhim. Timotei Aioanei, Ierom. Petru Bălan
și Pr. Constantin Prodan

DOXOLOGIA
IAȘI, 2011

Cuprins

† Bartolomeu, Patriarhul Ecumenic	
Un contemporan de talia Sfinților Părinți	13
† Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române	
Sufletul Părintelui Cleopa a intrat prin porțile împărătești ale Bisericii strămoșilor noștri din ceruri	15
† Hristodoulos, Arhiepiscopul Atenei și al întregii Elade	
Părintele Cleopa și primăvara Ortodoxiei în România	18
† Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei	
Luminător prin cuvânt și viață	19
I. S-a mutat în lumina netrecătoare	19
II. Lumina chipului său rodește în Biserică	22
III. Să nu stingem lumina primită de la el!	25
IV. Mărturii despre Părintele Cleopa – interviu (1999)	27
† <u>Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului</u>	
Părintele Cleopa, un vrednic continuator al tradiției monastice paisiene din Moldova	35
Cu dor și iubire despre Părintele Cleopa	37
Comuniunea cu predecesorul	42
† Serafim, Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord	
Părintele Cleopa – un „Gură de Aur” al monahismului românesc	56
Părintele Cleopa a trecut la Domnul	60
Monahismul	62

† Bartolomeu, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului	
Părintele Cleopa, cel mai mare duhovnic al secolului nostru	66
Părintele Cleopa vorbea în graiul Patericului și al Vieților sfinților	68
† Gherasim, Episcopul Râmnicului	
Părintele Cleopa de la Sfânta Mănăstire Sihăstria	71
† Eftimie, Episcopul Romanului	
Părintele Arhimandrit Cleopa Ilie, o experiență duhovnicească totală	72
† Calinic, Episcopul Argeșului și Muscelului	
Duhovnicul Moldovei	77
Ca Moise în Sinaiul Moldovei	80
† Casian, Episcopul Dunării de Jos	
Lumina smereniei	83
Părintele Cleopa	87
† Timotei, Episcopul Aradului, Ienopolei și Hălmașului	
O misiune binecuvântată	90
† Ioan, Episcopul Oradei, Bihorului și Sălajului	
Părintele Cleopa, așa cum l-am cunoscut	94
† Ciprian Câmpineanul, Episcop-vicar Patriarhal	
Amintiri despre Părintele Cleopa	96
† Visarion Rășinăreanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului	
Pomenirea dreptului cu laude...	101
† Ioachim Băcăuanul, Arhieru-vicar al Episcopiei Romanului	
Primii pași în viața monahală alături de Părintele Cleopa	103
† Corneliu Bârlădeanul, Arhieru-vicar al Episcopiei Hușilor	
Părintele Cleopa, farul luminos al monahismului românesc al secolului XX	106
Arhim. Macarie Ciolan	
Prea Cuviosul și de Dumnezeu purtătorul Părintele nostru Cleopa	110
Arhim. Clement Haralam	
Părintele Arhimandrit Cleopa Ilie	116
Arhim. Timotei Aioanei	
Arhimandritul Cleopa Ilie, misionarul, starețul și duhovnicul de la Sihăstria	121
Avva Cleopa, ultimele zile printre pământeni	127

Arhim. Victorin Oanele	
Viața și nevoința marelui duhovnic și arhimandrit Cleopa Ilie	131
Arhim. Ioanichie Bălan	
Cum l-am cunoscut pe Părintele Cleopa	135
Arhim. Luca Diaconu	
Părintele Cleopa	145
Pr. Prof. Dr. D. Stăniloae	
Prefață (la ediția a II-a)	147
Protos. Petroniu Tănase	
Părintele Cleopa de la Sihăstria	149
Pr. Prof. Univ. Dr. Nicolae D. Necula	
Părintele Cleopa	154
Pr. Prof. Univ. Dr. Constantin Coman	
Părintele Cleopa și Ecumenismul	155
Pr. Nicolae Dascălu	
Comunicare în lumina Duhului Sfânt	160
Pr. Prof. Ion Bria	
O lecție de sfințenie din Moldova – Părintele Cleopa	163
Pr. Prof. Dr. Alexandru Moraru	
Părintele Cleopa Ilie – văzător cu duhul	169
Pr. Conf. Dr. Ion Vicovan	
L-am cunoscut pe Părintele Cleopa	171
Arhidiacon Prof. Ioan Ivan	
O prea modestă însemnare despre Prea Cuviosul Părinte – adormit întru Domnul – Arhimandritul Cleopa Ilie de la Mănăstirea Sihăstria	175
Pr. Prof. Constantin C. Cojocar	
Părintele Cleopa, Mănăstirea Slatina și „Rugul Aprins”	177
I. Preliminarii	177
II. Câte ceva despre „Rugul Aprins”	178
III. Începuturile, organizarea și peregrinările „Rugului Aprins”	181
IV. Părintele Cleopa, „Rugul Aprins” și Mănăstirea Slatina	187
V. Procesul „Rugului Aprins”	191
Punct și de la capăt	193
Pr. Petru Sidoreac	
Părintele Cleopa și începuturile Radioului TRINITAS	195

Pr. Neculai Dorneanu	
Cât de mult ne-a iubit Părintele Cleopa	198
Protos. Macarie Drăgoi	
Un drept adăugat în ceata dreptilor	200
Pr. Lucian Leonte	
Despre Părintele Cleopa – prin rugăciune și tăcere	203
Pr. Prof. Ioan Nistoroaea	
Sihastrul Cleopa – pildă de viațuire creștină	207
Pr. Nicolae Grebenea	
Întâlnire cu distinsul arhimandrit Ilie Cleopa	211
Pr. Drd. A. Mihail Ungureanu	
Părintele Cleopa – predicatorul din munți	214
Pr. Dorin Ploscariu	
In memoriam: Părintele Cleopa	216
Ierom. Andrei Coroian	
Părintele Cleopa – „Păstorul cel bun”	219
Monah Damaskinos Grigoriatul	
Cuviosul Cleopa – părinte al dragostei și al iertării	224
Constantin Sturzu	
Ultima întâlnire cu Părintele Cleopa	232
Constantin Sturzu	
Secretul Părintelui Cleopa	235
Care este limita iubirii?	236
Ioan Alexandru	
Bucurie	238
Sihăstrie	239
Cristian-Petru Rădășanu	
La început a fost începutul...	240
Paul Miron	
Părintele Cleopa – un far în furtună	244
Grigore Ilisei	
O figură istorică	247
Dr. Gheorghe F. Angheliescu	
Părinte Cleopa, roagă-te și acolo în ceruri... pentru România noastră	250
Lidia Popița-Stoicescu	
Spovedanie târzie	251

Mircea Motrici	
Dincolo de noi, dincolo de cuvinte, dincolo de timp...	258
Carmelia Leonte	
Vocea sfântului	265
Sergiu David	
Viața, faptele, biruințele și îndemnurile Părintelui Ilie Cleopa	268
Rev. Prof. Nicholas Stebbing Ph. D.	
Iubirea – temelia teologică a misiunii	270
Valeriu Dăescu	
Cuvântătorul de Dumnezeu, Ilie Cleopa	274
Ioana Moldovan	
In memoriam: Părintele Cleopa și Părintele Porfirie	277
George Bogatu	
O lumină care nu moare: Părintele Cleopa	279
Dan Siminiuc	
Pe patul Părintelui Cleopa	281
Mircea Platon	
Ultima pildă a Părintelui Cleopa	283
Monica Dumitrescu	
Grădina cu sfinți	285
Schiță biografică	287
Părintele Cleopa (1912-1998) – biografie în imagini	

Un contemporan de talia Sfinților Părinți*

† Bartolomeu, Patriarhul Ecumenic

Înalt Prea Sfințite Daniel, iubit frate și împreună slujitor întru Duhul Sfânt al Smereniei Noastre, harul și pacea lui Dumnezeu să fie cu Înalt Prea Sfinția Voastră.

Prea Sfântul Duh, vistierul bunătăților al Sfintei Biserici Mame, a binevoit ca și în aceste timpuri să ne arate slava Sa prin intermediul unor persoane sfinte – adevărați exponenți ai tradiției și vieții spirituale ortodoxe.

Printre aceștia, un loc important îl ocupă și compatriotul Înalt Prea Sfinției Voastre, Cuviosul Părinte Cleopa Ilie, care este foarte cunoscut nu numai printre credincioșii români, ci, într-o măsură mai mare sau mai mică, și printre toți ceilalți creștini.

Smerenia Noastră a avut binecuvântarea de a-l întâlni personal câteva clipe pe Cuviosul Părinte și de a purta cu el o convorbire duhovnicească într-una din vizitele pe care le-am realizat în trecut în România și Ne-am dat seama că avem înaintea noastră un bărbat contemporan de talia părinților pustiului de altădată, condus și călăuzit de Duhul Sfânt, și care transpune în faptă viața evanghelică a desăvârșirii, în măsura posibilităților firii umane.

Judecând după roadele spirituale oferite de acest „arbore al vieții”, trebuie să depunem înaintea fericitelor sale picioare mulțumirile noastre pentru marea sa contribuție la înnoirea vieții isihaste în cadrul monahismului ortodox românesc, proaspăt renăscut,

*Text tradus de Pr. Petru Sidoreac.

după modelul învăţaturii filocalice a marelui stareţ – Cuviosul Paisie Velicicovski – care, cu măreţie şi într-un mod hotărâtor, a contribuit, la sfârşitul secolului al XVIII-lea, la reînvierea monahismului chinovial patristic în ţările ortodoxe din Nord.

Ţinând cont de faptul că „monahismul este lumină celor din lume”, credem nestrămutat că influenţa aşezămintelor monahale ridicate an de an lângă cele deja existente în România, ţară iubitoare de Dumnezeu, şi popularea lor cu tineri evlavioşi, mânaţi de idealurile unei tradiţii monahale autentice, va determina înţelegerea mai adâncă a tezaurului credinţei ortodoxe din partea iubitului popor român, remarcat pentru evlavia lui, şi aceasta în mare măsură se datorează şi personalităţii Cuviosului Părinte Cleopa, de care şi Înalta Prea Sfinţia Voastră aţi fost călăuzit spiritual şi de la care aţi moştenit resurse duhovniceşti.

Astfel, cu multă bucurie, trimitem din partea martiriceii Bisericii Mame a Constantinopolului – vatră a multor mănăstiri – actualul mesaj patriarhal, cu ocazia tipăririi volumului omagial dedicat fericitului Arhimandrit Cleopa Ilie, la împlinirea a şapte ani de la mutarea sa la Domnul.

Felicitându-Vă din inimă pentru această iniţiativă de folos, izvorâtă din dragoste faţă de Părinţi, doresc să Vi se îplinească urările părinteşti ale vrednicului de pomenire Părinte Cleopa, pe care îl rugăm să mijlocească pe lângă Domnul şi pentru Smerenia Noastră şi pentru toţi cei care vor citi această carte.

Îmbrăţişându-Vă, Înalta Prea Sfinţia Voastră, cu dragoste frăţească, dorim să Vă acopere harul lui Dumnezeu şi mila Sa nesfârşită.

Sufletul Părintelui Cleopa a intrat prin porțile împărătești ale Bisericii strămoșilor noștri din ceruri*

† Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

După vigoarea sa sufletească și după prezența sa vie și binefăcătoare, atât în sânul sfințitei obști a Mănăstirii Sihăstria, cât și în largul nesfârșit al Ortodoxiei, al Creștinătății și chiar al lumii, nu ne așteptam ca Părintele sufletesc al atâtor monahi și creștini și al nostru al tuturor, să fie chemat în lumina neînserată a Prea Sfintei Treimi.

Lăsând pământului ceea ce i se cuvine lui, spre a fi așezat între părinții și frații săi de ucenicie și ascultare din cimitirul mănăstirii, sufletul Părintelui Cleopa a intrat prin porțile împărătești ale Bisericii strămoșilor noștri din ceruri, unde va începe cealaltă viață întru bucuria Domnului nostru Iisus Hristos, alături de toți binecuvântații Părintelui Său.

În ciuda anilor și a nevoițelor sale zilnice în asistența sufletească a mulțimilor de credincioși, monahi, demnitari și preoți, și în ciuda sfaturilor de a se mai odihni, Părintele Cleopa îi întâmpina pe toți cu prospețimea gândului și cu puterea cuvântului. Acesta, cuvântul, și privirea de sub streășina sprâncenelor îl legau de toți ascultătorii, contopindu-și personalitatea prin sfaturi, compătimiri ușurătoare de poveri lăuntrice sau pătrunse de biciul cel nevăzut de îndepărtare a păcatului, ca în cele din urmă să devină chipul Păstorului purtând pe umeri oaia cea dobândită din lăcomia lupului răpitor de suflete. Deși ceata ascultătorilor ce-i răpea zilnic liniștea și timpul de odihnă era constituită în general

* Mesaj trimis cu prilejul înmormântării Arhim. Cleopa Ilie (extras din revista „Candela Moldovei”, anul VII, nr. 11-12, 1998, p. 3.

tul Apostol Pavel. Mulțumiți lui Dumnezeu că, în calitate de fii duhovnicești ai Părintelui Cleopa, sunteți și moștenitori ai bogățiilor lui, agonisite de el în acest loc sfânt: iubirea, rugăciunea, viețuirea în comuniune sfântă, în gândire, în ascultare, în răbdare, în statornicie și în unitatea Treimică. Vegheați și păstrați această moștenire, a noastră, a tuturor. Așa vă veți bucura în Domnul, că sunteți ucenicii unui mare Avvă, bucurându-ne astfel și pe noi, membrii Sfântului Sinod, și pe I.P.S. Mitropolit Daniel, ucenicul iubit și prețuit de adormitul întru Domnul Părintele și fratele nostru, Arhimandritul Cleopa.

Cunoscând adevărul că „al Domnului este pământul și plinirea lui”, să-l însoțim acum cu cântarea: Veșnica lui pomenire!

Părintele Cleopa și primăvara Ortodoxiei în România*

† Hristodoulos, Arhiepiscopul Atenei și al întregii Elade

„Mânca-te-ar Raiul!” Cum să uităm această expresie atât de caracteristică și de teologică a simplului și înțeleptului Părinte Cleopa acolo, în mănăstirea lui?!

Figură ascetică, cuvioasă, autentică, întru totul în duhul tradiției, a trăit în secolul al XX-lea ca și cum ar fi provenit din acele timpuri străvechi bizantine, ca și cum ar reînvia Limonariul și Everghetinosul. Și este adevărat că Părintele Cleopa Ilie era legat de acest lanț duhovnicesc, el însuși verigă de aur a cuvioșilor părinți, a asceților din pustiu, a sfințelor figuri care împodobesc cerul duhovnicesc al Bisericii noastre Ortodoxe. Viețuirea lui sfântă, asceza neîncetată, postul și rugăciunile, vorbele cu tâlc adânc, multele lui harisme, în frunte cu virtutea dragostei față de toți semenii, constituiau un izvor răcoritor cu susur lin care oferea apa cea nesecată a vieții sufletelor obosite și însetate. Toți cei care îl întâlneau i se spovedeau, îi cereau sfat și primeau binecuvântarea lui, simțeau că li se răcorește inima și primesc ajutor duhovnicesc în viața lor. Zică ce-or zice! România nu era săracă. Îl avea pe Părintele. Și țara care are duhovnici este bogată spiritual, deține o valoare superioară care nu se ofilește și nu se distruge. Și ce dacă suflau cândva vânturile ateismului și ale necredinței? Arborele credinței avea rădăcini puternice. Părintele Cleopa – rădăcina a vieții – ținea tradiția și sfințenia, libertatea și adevărul. Dar, mai ales, a pus început unei noi zile, a actualei primăveri a Ortodoxiei în România – țară prietenă și de aceeași credință.

De asemenea reînvierea este nevoie și în timpul nostru. De făclii aprinse ale renașterii filocalice, care L-au iubit profund pe Hristos, care și-au dat viața pentru Hristos, care au preferat ca viața lor să fie o neîncetată așteptare a Mirelui Celui Viu al sufletului.

Cu siguranță, din cer, Părintele Cleopa se roagă pentru noi. Noi, cei care l-am cunoscut – și smerenia mea s-a învrednicit să-l cunoască acolo, sus, în munți – și cei care nu l-au cunoscut, să avem binecuvântarea lui!

* Traducere de Pr. Petru Sidoreac

Luminător prin cuvânt și viață*

Părintele Cleopa Ilie de la Mănăstirea Sihăstria

† Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

*Scumpă este înaintea Domnului
moartea cuvioșilor Lui. (Psalm 115, 6)*

I. S-a mutat în lumina netrecătoare

Trecerea la viața veșnică a Prea Cuviosului Părintelui nostru Cleopa Ilie (2 decembrie 1998) este pentru Biserica noastră o mare pierdere și o negrăită durere sufletească. Prin moartea Părintelui Cleopa, Biserica de pe pământ a pierdut din mijlocul ei un monah sfânt, un duhovnic teolog și un misionar statornic de o neprețuită valoare spirituală și imensă importanță.

Într-o vreme în care lumea se secularizează și se adâncește în confuzie spirituală, ce este mai de preț decât să întâlnești un creștin sfânt, trăitor al tradiției neîntrerupte a Bisericii?

Părintele Cleopa nu cunoștea doar intelectual scrierile marilor părinți ai pustiei și ai marilor lavre, ci el însuși a trăit zi cu zi, peste 70 de ani, viața de monah după canoanele și regulile părinților întemeietori și organizatori ai vieții monahale: Sfinții Cuvioși Antonie, Pahomie, Paisie și Sava cel Sfințit a cărui pomenire o facem la 5 decembrie, în ziua înmormântării Părintelui Cleopa. În viețuirea sa sfântă, fidelă tradiției Bisericii nedespărțite, Părintele Cleopa era pentru noi ca un contemporan și prieten al sfinților din toate veacurile. De aceea, el împărtășea în jurul său, în conștiințe și în inimi, o siguranță și o pace pe care o dă numai comuniunea sfinților.

Părintele Cleopa spunea adesea: „Noi suntem aici o mănăstire tradițională, după regulile părinților de odinioară”, și nu

* Extras din *Dăruire și dăinuire*, Ed. Trinitas, Iași, 2005, pp. 126-142.

înceta să dea exemple de mari nevoitori din mănăstirile românești care au trăit în timpul nostru ca și părinții sfinți de odinioară, arătând că tradiția adevărată nu aparține doar trecutului, ci este mărturie că același Duh Sfânt de altădată lucrează și astăzi în Biserica lui Hristos.

Părintele Cleopa nu a pus niciodată părerea sa personală mai presus de învățăturile Sfinților Părinți și nu a micșorat entuziasmul nevoinței sale sub pretextul că astăzi ar fi imposibil de împlinit sfintele canoane.

Dar este drept, el n-a cerut nimănui niciodată să îplinească ceea ce el însuși n-a practicat personal. Sever cu sine însuși și mai îngăduitor cu alții, el a arătat că tradiția devine vie printr-o creștere duhovnicească sau printr-un spor treptat în nevoință, în pocăință și în sfințenie.

Părintele Cleopa a rămas totdeauna fidel deplin tradiției monahale, dar tradiția nu era pentru el nici constrângere și nici crispă, ci rânduiala viețuirii în plinătatea prezenței Duhului Sfânt, Care trezește în om râvnă neconținută și dor nemărginit după sfințenie. Tradiția a fost pentru el comuniune sfințită de-a lungul veacurilor și el era în această comuniune liberă și fermă.

Ca duhovnic, Părintele Cleopa era un învățător și un teolog sfătuitor, iar învățătura lui era învățătura sfinților. Tot ce învăța avea temei în Sfintele Scripturi și în Sfinții Părinți, nu era o opinie arbitrară, ci comuniunea de gândire ortodoxă universală, profund teologică și profund umană. De aceea l-au ales pe el ca duhovnic ierarhi și monahi, demnitari de stat și oameni de rând, profesori universitari și țărani simpli. El îi iubea și îi sfătuia pe toți părintește. De aceea, în mod irezistibil, fiecare se bucura să-i fie fiu duhovnicesc. El iubea toată făptura, oameni și munți, păsări și flori, câmpuri și stele. Vedea totul ca pe o Sfântă Liturghie cosmică.

El avea darul de a spune lucruri adânci într-un limbaj simplu și pe înțelesul tuturor. Înțelepciunea lui venea, deodată, din multa citire a cărților sfinte, dar și din multă rugăciune și multă nevoință. Sfatul lui duhovnicesc, argumentat cu cărțile sfinte, dădea siguranță și certitudine de adevăr intelectualului și teologului și crea bucurie și admirație în sufletul omului simplu. Zecile de mii de fii și fiice duhovnicești care au venit la chilia lui au simțit că el era aproape de orice om. De acum

de la Dumnezeu tocmai în timpul comunismului. Când credința era tăgăduită, când în școli se învăța că nu este Dumnezeu, Părintele Cleopa, ca și alți duhovnici, preoți și slujitori ai Bisericii, mărturisea că pe Dumnezeu Îl cunoaștem nu numai ca un adevăr intelectual, ci și ca un adevăr simțit, trăit. Părintele Cleopa a fost un dar al lui Dumnezeu într-o vreme tulbure, când în Biserică deja se simțea, imediat după război, un fel de sectarism. Există nu numai secte în afara Bisericii, există adesea și tendințe sectare în Biserică, iar Părintele Cleopa, cu multă înțelepciune, cu multă râvnă duhovnicească și cu mult curaj, a corectat abateri sectare din viața Bisericii. De aceea, el a fost chemat de către Patriarhul Iustinian să pună rânduială în unele mănăstiri. Și ce însemnează rânduiala aceasta? Însemnează Sfânta Tradiție. Dar Părintele Cleopa nu a avut despre Tradiție o înțelegere crispată sau împietrită, ci a avut despre Tradiție o înțelegere vie, ca prezență a Duhului Sfânt în ea, a harului care, deodată cu fidelitatea față de ceea ce a fost în trecut, descoperă căi de mântuire pentru fiecare om și pentru fiecare veac.

De aceea, Părintele Cleopa făcea dovada deodată a unui monah legat de Tradiție și, în același timp, a unui om foarte liber. El nu era un om crispat și acest lucru l-au remarcat majoritatea străinilor, care au văzut în el un binevestitor al Evangheliei. În mijlocul greutăților, Părintele Cleopa aducea speranța, aducea lumină și avea forța aceasta spirituală, nu numai pentru că a adunat-o din cărți, ci din simțirea prezenței lui Hristos în viața sa. Desigur, s-au scris multe cărți, iar în timpul din urmă aproape în fiecare săptămână apar 2-3 cărți teologice noi, fie scrise de români, fie traduse din autori străini. Dar nu este suficient să avem multe cărți; este foarte necesar să vedem întrupat, întruchipat în om, concret, ceea ce se spune frumos în cărți. De aceea, Părintele Cleopa este un dar de la Dumnezeu, pentru că a trăit așa cum a vorbit și a vorbit așa cum a trăit. Acum noi suntem chemați să cunoaștem lucrarea lui Dumnezeu prin el, mai tainică, dar tot reală, și anume această lucrare a darului lui Dumnezeu, care lucrează în continuare fiind revărsat în sufletele credincioșilor, ucenici, penitenți și închinători la Mănăstirea Sihăstria.

De aceea, cel dintâi lucru pe care trebuie să-l facem pentru a cinsti memoria Părintelui Cleopa este să ne gândim fiecare dintre

noi ce am primit de la el duhovnicește și să facem roditor ceea ce am primit. Fiecare dintre oameni este în mare măsură ceea ce a primit de la alții. De la părinții după trup a primit datele genetice, ceea ce face ca persoana respectivă să semene cu părinții. De la părinții și dascălii duhovnicești fiecare dintre noi am primit influențe și cunoștințe; cele care au fost lumină ne vor lumina viața. Iar noi, la rândul nostru, transmitem în jurul nostru binele sau răul, nu numai prin ceea ce învățăm, ci și prin felul nostru de a fi. Când ne gândim ce am primit de la Părintele Cleopa, ne aducem aminte totdeauna că am primit multă lumină care venea din lumina lui Hristos, iar el era vasul ales prin care se revărsa această lumină. Deci, ori de câte ori ne aducem aminte de Părintele Cleopa, trebuie să ne gândim ce am reținut în ființa noastră din cuvintele lui, din faptele lui și din felul lui de a trăi. Dacă facem roditoare în viața noastră, după putință, lumina pe care am primit-o, atunci suntem lucrători împreună cu el și devenim și noi daruri ale lui Dumnezeu pentru Biserica noastră, pentru întreaga Ortodoxie.

În al doilea rând, cunoașterea tainică a darurilor Părintelui Cleopa, după moartea sa, se vede atunci când simțim rugăciunea sa pentru noi. Nici un ucenic nu rămâne acum lipsit de rugăciunile sale. Deci, dacă el avea în chilie pomelnice cu nume de ierarhi și simpli credincioși, și după moarte se va ruga pentru noi. De aceea, trebuie să rezistăm ispitei care poate veni să ne spună că Părintele Cleopa nu mai este la Sihăstria și, ca atare, să nu mai mergem acolo. Acum, trebuie mai mult să venim aici, la mormântul lui, și să ne rugăm, pentru că acum, sufletul său fiind dezbrăcat de cortul trecător al trupului, se roagă mai intens pentru ucenici și pentru întreaga Biserică. De unde știm noi acest lucru? Știm, din Tradiția Bisericii, că sfinții, după moarte, se roagă mai intens pentru cei pe care i-au cunoscut și pentru cei care le cer ajutorul. De altfel, așa s-a dezvoltat cultul sfinților. Nu doar dintr-un gest de cinstire a unor persoane, ci datorită bucuriei de a simți ajutorul celor care se roagă în continuare pentru noi. [...]

În preajma mormintelor sfinților, ale cuvioșilor, ale martirilor, ale purtătorilor de Dumnezeu se află multă binecuvântare. De aceea, ori de câte ori venim la Sihăstria, după ce ne-am închinat în Biserică și am revăzut chilia părintelui, care este ca

o icoană de rugăciune și pe care am declarat-o muzeu, e bine să mergem și la mormântul lui, să ne rugăm pentru odihna lui și să cerem: „Părinte Cleopa, roagă-te și în ceruri pentru noi, așa cum te-ai rugat pe pământ”. Iar când simțim această bucurie a comuniunii, atunci simțim că sfinții noștri nu sunt morți, ci sunt mai vii decât înainte, în lucrarea Duhului Sfânt. Atunci simțim darul sfinților duhovnici, al oamenilor tari ai rugăciunii care, de dincolo de moarte, ne arată că iubirea lor împletită cu rugăciunea este mai tare decât moartea.

III. Să nu stingem lumina primită de la el!

S-a împlinit un an de la trecerea la viața veșnică a Părintelui nostru Arhimandritul Cleopa, mare duhovnic al poporului român și al Ortodoxiei întregi.

Acum, la un an de la moartea sa, simțim și mai mult cât de mare este golul pe care l-a lăsat aici, la Sihăstria, și în Biserica noastră, prin faptul că nu-l mai vedem față către față, nu mai vedem fața lui cea blajină, plină de har și de lumină de la Dumnezeu adunate prin rugăciune, prin cititul multor cărți și prin multele nevoințe. Nu mai vedem fața și nu mai auzim vocea lui, o voce caldă și fermă în același timp, o voce de părinte, o voce de vestitor al Evangheliei și o voce de apărător al dreptei credințe. Nu mai vedem fața și mâna lui care ne binecuvânta în chilie, la biserică sau împrejurul mănăstirii. [...]

Se simte această lipsă a Părintelui în orice parte a țării. Dar, în același timp, ne rămâne ca singură mare mângâiere prezența sa nevăzută, duhovnicească, prin rugăciune. Deși nu mai este în chilie, totuși este prezent, prin rugăciune și prin tot ceea ce a lăsat ca semne vizibile: cărți, icoane, haine, metanii, chipurile și numele celor pe care, în mod deosebit, i-a pomenit în rugăciune. [...]

Credincioșii obișnuiți să-l întâlnească pe Părintele Cleopa înainte de moarte simt oarecum că-l întâlnesc atunci când vizitează chilia sa ca pelerini și când merg să cinstească mormântul lui.

De asemenea, golul acesta al lipsei sale fizice printre noi este oarecum umplut prin prezența cărților pe care le-a scris și care acum se citesc cu mai multă evlavie, tocmai datorită absen-

ței sale fizice dintre noi. Golul acesta este oarecum suplinat prin cartea pe care Părintele Ioanichie Bălan a scris-o, *Viața și nevoițele Părintelui Cleopa* (Editura Trinitas, Iași, 1999 și 2002), care s-a tipărit în mii de exemplare și care încă se cere în fiecare parte a țării. Prin aceste lucruri, desigur, simțim o mângâiere, simțim că Părintele Cleopa este totuși printre noi. El mai este prezent în sufletele noastre și prin sfaturile pe care ni le-a dat și prin chipul luminos al viețuirii sale ca monah, ca preot și ca un credincios fidel Ortodoxiei în vremuri de încercare, nu numai în vremuri de bine. În această zi de pomenire, la un an de la trecerea sa la viața veșnică, rugăm pe Bunul Dumnezeu, pentru mijlocirile Părintelui nostru Arhimandritul Cleopa, să ne dăruiască preoți buni; iar pe care-i avem, Dumnezeu să-i întărească în credință, în dragoste față de popor, față de lucrurile sfinte și mântuitoare ale Ortodoxiei. Rugăm pe Bunul Dumnezeu să ne învrednicească să fim păstori de suflete cu aceeași dragoste față de El și față de Biserică, pe care a avut-o Părintele Cleopa. Duhul lui rugător și părintesc este atât de necesar azi în Biserică și în lumea întreagă. [...]

Rugăm pe Bunul Dumnezeu să dăruiască monahilor și monahiilor din țara noastră și din toată lumea ortodoxă același duh de dragoste față de mănăstire, de viața sfântă și binecuvântată a îngerescului chip. [...]

Părintele Cleopa rămâne pentru noi un model luminos și un rugător ca să nu rătăcim, să ascultăm de Biserică, de Sfinții ei, de tradiția ei sfântă, de păstorii Bisericii, de părinții duhovnicești din mănăstiri și din sate, ca să păstrăm dreapta credință ca fiind singura lumină de înviere a sufletului nostru.

Desigur, toți credincioșii din această Eparhie, din toată țara, au nevoie de ajutorul lui Dumnezeu, care ne vine adesea prin rugăciunile Sfinților pentru a păstra credința și bucuria de a fi ortodocși, într-o vreme în care sunt multe încercări. Sărăcia este virtute numai atunci când este liber acceptată. Când este impusă, ea poate aduce o mulțime de păcate mai ales când suntem un popor sărac într-o țară bogată! Trebuie să ne rugăm lui Dumnezeu să învrednicească pe fiecare să aibă ce este necesar și să dea și altora așa cum ne spune Sf. Apostol Pavel: lucrând cu mâinile sale lucrul cel bun, ca să aibă să dea și celui

ce are nevoie (cf. Efeseni 4, 28). Un popor harnic devine un popor darnic într-o țară bogată. Ne rugăm lui Dumnezeu să ne ajute ca să trecem prin această încercare. Deși ne confruntăm cu sărăcia materială, să nu pierdem bogăția din suflet, care este credința ortodoxă, credința sfinților, credința care a rodit multe mănăstiri, multe parohii, mulți preoți slujitori ai poporului. Credința dreaptă a voievozilor, a pustnicilor noștri – aceasta este bogăția pe care o avem în inima noastră și pe care o luăm, ca pe o comoară de lumină, cu noi în Ceruri.

Să nu vindem bogăția sufletului nostru pentru o mână de bani sau de lucruri materiale. Este trist când auzim că unii credincioși ortodocși, de aici din Moldova, când merg la Istanbul devin musulmani. Aici, în Moldova, voievozii și strămoșii noștri au apărut cu prețul vieții lor credința ortodoxă, iar acum noi o pierdem foarte repede într-o țară învecinată pentru lucruri deșarte, părăsind credința în Hristos sau trecând la secte, în țară sau în străinătate.

Părintele Cleopa, din mormânt și din ceruri, ne îndeamnă și ne cheamă să păstrăm această comoară de bogăție care este credința ortodoxă în Hristos, credința apostolilor, a ierarhilor mărturisitori, a mucenicilor, credința cuvioșilor, credința sfinților ortodocși din toate timpurile.

Așadar, trebuie să transmitem generației tinere bogăția credinței și mărturia aceasta că Dumnezeu este cu noi și ne iubește chiar și în încercări. Dumnezeu nu ne trimite încercări mai mari decât putem să le ducem, dar ca să le ducem avem nevoie și de rugăciunile altora, nu numai de propriile noastre rugăciuni.

Noi rugăm pe Bunul Dumnezeu ca, pentru rugăciunile și nevoințele multe ale Părintelui Cleopa, să ne dăruiască tăria de a fi următorii lui, de a fi buni ucenici și părinți duhovnicești, buni creștini, așa cum ne-a învățat el.

IV. Mărturii despre Părintele Cleopa – (interviu realizat de Pr. Petru Sidoreac în anul 1999)

Înalt Prea Sfinția Voastră, s-a afirmat despre Părintele Cleopa că este unul din cei mai mari duhovnici ai noștri din acest secol. Din ceea ce știți despre Părintele Cleopa direct sau din mărturiile altora, confirmați această caracterizare?

Părintele Cleopa, un vrednic continuator al tradiției monastice paisiene din Moldova*

† Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului

Am aflat cu profundă durere vestea trecerii la cele veșnice, la început de lună decembrie, a mult iubitului nostru părinte duhovnicesc, sfătuitor și dascăl sufletesc, Arhimandrit Cleopa Ilie.

Duhovnic renumit, dascăl de conștiință al miilor de pelerini de pe tot cuprinsul țării, ascet desăvârșit și rugător tainic, Părintele Cleopa a trecut dincolo, în zările veșniciei, cu pecetea credinței în învierea cea de obște, cu nădejdea bunătăților celor viitoare și având conștiința că și-a încheiat călătoria și lupta cea bună și că și-a făcut datoria pe deplin.

Părintele Cleopa a fost, pe parcursul întregii sale vieți, un vrednic continuator al tradiției monastice paisiene din Moldova, vorbind fără de răgaz credincioșilor, scriind și luptând pentru apărarea dreptei credințe, îndrumând mii de conștiințe, împărtășind tuturor curaj, mângâieri și speranțe și încercând să impună o linie morală în viața de toate zilele pentru cei care-l cercetau.

Părintele Cleopa a fost un **rănit** permanent de durerile, de suferințele, de bolile oamenilor și de prea multele lor păcate, dar, în același timp, a fost mereu senin, plin de bunăvoință, îngăduitor, milostiv și iertător.

Toți cei ce au trecut prin chilia lui au ieșit cu hotărârea de a fi mai buni și mai drepți, mai apropiați de Dumnezeu și de semenii.

A fost un om de o mare și autentică smerenie și cu toate că se bucura de o popularitate deosebită, aceasta nu i-a atins cu nimic modestia și smerenia, pentru că el nu vedea popularitatea, ci vedea doar oameni cu dureri sufletești și trupești care veneau la el să se vindece.

* Mesaj trimis de Mitropolitul Antonie al Ardealului, la înmormântarea Arhim. Cleopa Ilie. Extras din revista „Candela Moldovei”, anul VII, nr. 11-12, 1998, p. 6.

La Părintele Cleopa totul a fost natural, nimic n-a fost artificial sau improvizat și acesta a fost motivul pentru care a fost iubit și apreciat de toți cei care l-au cunoscut și, în primul rând, de credincioșii care vedeau în el un adevărat izvor de înțelepciune, de sfințenie și de har.

Acum, la trecerea lui dincolo, în Împărăția cerurilor, îi aducem smerit omagiul nostru de ucenic și rugăciunea fierbinte către Părintele Luminilor de a-i așeza sufletul în ceata bineplăcuților și aleșilor Săi, iar pilda și râvna vieții sale să ne fie tuturor un imbold întru slujirea lui Dumnezeu și a semenilor.

În veci pomenirea lui!

Cu dor și iubire despre Părintele Cleopa

† Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului

Părintele Cleopa a fost un mare duhovnic, a iubit pe toată lumea și a fost într-adevăr un om sfânt. Dar să spun mai întâi despre mine ceva.

În vara anului 1948, în împrejurări fortuite (eram dat în urmărire pentru implicarea în acțiuni anticomuniste), am reușit să promovez examenul de licență la Institutul Teologic Universitar din Cluj și nu la București, unde frecventasem primii trei ani de studii.

La nici două luni după această încununare a studiilor, mai precis în 6 august 1948, am fost hirotonit diacon de către episcopul Andrei Mageru al Aradului, iar la praznicul Înălțării Sfintei Cruci am fost călugărit la Mănăstirea Prislop (pe atunci mănăstire de călugări), primind numele de Antonie, cu care, iată, mă voi înfățișa și la judecată.

Schimbarea statutului meu de laic cu cel de monah și diacon, ca și schimbarea numelui, nu m-au scutit totuși de prigoana politică. La sfârșitul aceluiași an am fost condamnat, în contumacie, de către Tribunalul Militar din București, la 7 ani de temniță grea și la 5 ani de degradare civică – pentru „uneltire împotriva siguranței statului”. De frică pentru neașteptata întorsătură a lucrurilor, episcopul Andrei a căutat să anuleze ceea ce a făcut, dar, după ce i s-a explicat cum stau lucrurile, ierarhul arădean n-a mai recurs la altă sancțiune în afară de excluderea din mănăstire și așa se face că iarna anului 1950 am petrecut-o ascuns în București, iar când a fost periculos să mai rămân și acolo, am plecat la Schitul Crasna – Gorj, de unde iarăși am plecat la Mănăstirea Slatina, județul Suceava. Astfel l-am întâlnit pentru prima dată pe Părintele Ilie Cleopa, care era stareț acolo.

în rândurile cinului monahal și ale celor care, trăind în lume, sunt interesați de propria lor mântuire. Cartea se intitulează: *Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă*. În această carte, numele Părintelui Cleopa este pomenit de mine de nenumărate ori. Vorbind acolo despre principiile după care se călăuzește monahismul ortodox, nu-l puteam omite pe Părintele Cleopa, care a fost un om al principiilor sau preceptelor creștine transpuse în viața de zi cu zi.

Întâi de toate arătam câtă importanță acorda părintele comuniunii cu predecesorul, care fusese starețul de dinaintea lui și de la care a primit îndrumări și, desigur, i-a urmat pilda vieții, i-a repetat obiceiurile, înțelepciunea și discernământul. Astfel s-a constituit în mănăstirile noastre o tradiție duhovnicească a locului, care nu este altceva decât o perpetuă actualizare a tradiției duhovnicești de totdeauna, și de pretutindeni din lumea ortodoxă. Acest lucru l-am reținut de la Părintele Cleopa, că trebuie să te integrezi în rânduiala de viață a comunității pentru că, așa cum scrie la Pateric, „de va petrece cineva într-un loc și de nu va face asemenea locului, însuși locul îl gonește pre dânsul, căci nu face fapta locului”.

Un alt lucru pe care îl evidențiam în cartea mea era cel în legătură cu felul cum înțelegea Părintele Cleopa ascultarea, despre care se spune că, în cazul călugărilor, este necondiționată. Părintele Cleopa spunea că este totuși condiționată: se face în numele lui Dumnezeu și pentru un scop al lui Dumnezeu, care este mântuirea celui care se supune. În acest fel, ascultarea nu poate deveni robie sau servilism.

Cât privește raportarea noastră la alții, Părintele Cleopa, deși era călugăr, stăruia mereu asupra sentimentului comuniunii, al copărtășiei cu alții și, mai ales, cu cei mai uitați dintre oameni. El spunea adesea că omul credincios nu poate fi decât „om pentru alții”, pentru cei care sunt mai mult decât el în cinste, în responsabilități, în nevoițe, dar și pentru cei mai umili și mai neînsemnați dintre oameni. Pe primii nu trebuie să-i invidiezi și să-i grăiești de rău. Iar pe cei din urmă să nu-i disprețuiești și să nu-i oropsești în vreun fel, ci să le fii apropiat și milostiv. Nimeni nu-și este suficient lui însuși, spunea Părintele Cleopa.